

¿Jo podria ser andorrà?

El 8 de setembre, el codi que regeix l'adquisició de la nacional andorrana pot variar i fer minvar les dificultats actuals

M. Carme Grau-Ribot

El Principat d'Andorra és un dels estats —diria jo, quasi l'únic— on la població autòctona és minoritària al seu país.

Efectivament, dels més de 42.000 habitants del petit Principat pirinenc, tan sols hi ha uns 8.000 andorrans; una majoria d'espanyols, amb prop de 25.000, quasi 3.000 francesos, i, la resta, la configuren altres nacionalitats, les més diverses, provinents dels cinc continents. En el nombre d'andorrans no hi ha comptats els prop de 5.000 infants nascuts a Andorra de pares no andorrans. Aquests nens hauran de prendre la nacionalitat del pare o de la mare, davant la impossibilitat d'accedir a la del país on han nascut. I és que la normativa que regeix la nacionalitat andorrana no deixa de comportar múltiples peculiaritats i, fins ara, bastants discriminacions, sobretot a nivell de sexes, amb un avantatge sempre per a l'home, en detriment de la dona.

Segons el *Codi de la Nacionalitat Andorrana* de l'11 de març de 1977, actualment vigent a Andorra, hi ha diferents supòsits per assolir la nacionalitat andorrana.

Pel que fa a la nacionalitat per filiació, el Codi contempla el *ius sanguini* de pare o mare, filiació legítima o no legítima, i fins i tot el fet que l'infant hagi nascut a l'estranger, de pare o mare andorrana, que podrà ser andorrà sempre que el progenitor hagi nascut a Andorra. En aquest punt, com en molts altres, com

Escola maternal andorrana, dalt. Baix, carrer comercial d'Andorra la Vella.

veurem posteriorment, cal fer esment de la Proposta de modificació del Codi de la Nacionalitat Andorrana, aprovada en el darrer Consell General del dia 31 de juliol de 1985, que haurà de comptar amb el vist-i-plau de les Delegacions Permanents, i veuria l'entrada en vigor als voltants del dia 8 de setembre, Festa Nacional del Principat.

En la dita proposta, el cas dels andorrans que hagin tingut descendència a l'estranger es troba millorat, perquè s'amplia fins a la tercera generació nascuda a l'estranger la possibilitat d'obtenir-ne la nacionalitat.

En aquest cas, la condició *sine qua non* per a assolir-la és d'establir permanentment la residència a les Valls, i de declarar la voluntat d'adquirir-la davant un notari d'Andorra. La filiació adoptiva és també objecte d'una normativa particular. Tot menor d'edat pot ser adoptat per una persona de nacionalitat andorrana, amb la premissa que l'adoptat ha de restar sotmès a la pàtria potestat de l'adoptant fins a la majoria d'edat, i que el procés d'adopció ha de ser incoat abans que el menor hagi arribat a l'edat de catorce anys.

Fins l'1 de gener de 1975, tots aquells infants nascuts a Andorra, de pares estrangers, podien optar a la nacionalitat andorrana, sempre que un dels progenitors portés, almenys, vint anys de residència a les Valls. Aquesta era l'anomenada, fins ara, primera generació, que, contràriament als andorrans de soca i arrel, només assolien la majoria d'edat política als vint-i-vuit anys. Aquesta denominació ha desaparegut ara amb la

nova normativa, que fixa la majoria d'edat a tots en els efectes i per a tots els andorrans als divuit anys. Tanmateix, els dits de primera generació han de passar el que s'anomena el Tribunal d'Assimilació. Aquest estament, compost per diferents personalitats jurídiques i polítiques del Principat, realitza un examen dels coneixements del demandant sobre el país, ja sia a nivell geogràfic, històric o polític. Aquest examen també és obligatori per als cònjuges que adquireixin la nacionalitat per matrimoni.

Amb la nova reforma del Codi de Nacionalitat

s'amplia el ventall dels fills d'estrangers nascuts al Principat: tots aquells estrangers que l'1 de gener del 1975 portessin quinze anys de residència ininterrompuda a Andorra podran fer optar els seus fills a la nacionalitat andorrana. Cal dir que tot infant nascut després del 1975 fill d'estrangers, però amb un germà o germana que ja hagués adquirit la nacionalitat andorrana, pot assolir aquesta mateixa nacionalitat.

Fins el moment actual, el Codi de la Nacionalitat feia diferències entre les pubilles i les cabaleres. La nova modificació aboleix aquestes barre-

res, com també la discriminació entre l'home i la dona, ja que tot andorrà de primera generació donava la nacionalitat a la seva muller, i la dona, en el mateix cas, no tenia aquesta possibilitat.

En la redacció proposada i acceptada pel Consell General de les Valls, pot esdevenir andorrana tota aquella persona estrangera que maridi amb un súbdit andorrà, sempre que acreditat tenir domicili i residència efectiva i ininterrompuda al Principat durant tres anys, i si declara la voluntat d'adquirir la nacionalitat andorrana davant un notari de les Valls. Els drets polítics, actius i passius, són inherents a l'adquisició de la nacionalitat.

En el supòsit d'una nul·litat o separació de cossos —la legislació andorrana només contempla el matrimoni canònic, i per tant, ignora el divorci—, no hi ha incidència en la nacionalitat adquirida. Ara bé, en el cas d'un nou matrimoni, el cònjuge que hagi adquirit la nacionalitat per matrimoni no podrà fer-ne beneficiari el nou espòs o esposa, com tampoc els fills nascuts del nou matrimoni.

Una altra manera d'accedir-hi és fer-ho de manera honorífica, o sia que, al parer de dues terceres parts del Consell General, la persona en qüestió s'hagi fet mereixedora d'aquesta menció, mitjançant mèrits o serveis extraordinaris al Principat d'Andorra. Aquesta decisió ha de ser sotmesa posteriorment a les delegacions permanents, que és l'organisme que té competències a nivell de nacionalitats. Fa uns dos anys, aquesta possibilitat havia començat a prendre forma en la persona de Salvador Espriu. La proposta va quedar solament en suspens.

La nacionalitat andorrana es perd en adquirir qualsevol altra nacionalitat. O sia que tota adquisició voluntària de nacionalitat estrangera implica la pèrdua de l'andorrana. La renúncia davant les autoritats competents a aquesta nacionalitat ha d'intervenir abans de l'adquisició de l'altra. Tot estranger casat amb un andorrà podrà optar a la nacionalitat del cònjuge o bé conservar la seva d'origen. En cap cas no podrà gaudir de doble nacionalitat. Segons la llei, se li concedeix un termini d'un any a partir del dia del decret d'atorgament de la nacionalitat andorrana per a presentar la prova de la pèrdua de la seva d'origen.

Als infants nascuts a Andorra abans de l'1 de gener del 1975, els pa-

res dels quals no compleixin el requisit dels vint anys de residència a les Valls, se'ls atorga un passaport provisional, el qual no significa que el titular gaudeixi de la nacionalitat andorrana, ja que caldrà esperar que els pares compleixin els vint anys de residència al Principat per sol·licitar la nacionalitat. Aquest passaport va ser creat l'any 1977, per evitar dificultats en els desplaçaments d'aquests súbdits a l'exterior.

Segons les opinions generalitzades dels polítics i prohoms del Principat, el control de la immigració constitueix una de les claus de volta de la salvaguarda d'una identitat nacional.

El sistema docent andorrà ha contribuït a dificultar la integració dels residents.

Fins fa poc temps, no hi havia cap oficina d'immigració, encara que cada any es voten unes quotes determinades de residents i permisos de treball. El principal problema és la manca d'integració dels residents, ja que, malgrat que a Andorra es desconeixi l'atur, a nivell de residents fixos, hi ha una quantitat considerable de població flotant, sobretot pel que fa al ram de l'hoteleria. Allò que es demana reiteradament és el control de les baixes, puix que no pot portar-se un registre real dels estadants.

Un altre dels fets desencadenants de la poca integració de molts residents és el fet de la peculiaritat dels sistemes docents del Principat d'Andorra. Cal dir que fins aquest any no s'ha creat l'escola primària andorrana, encara pendent d'homologació prop dels organismes francesos i espanyols. És a dir, aquell infant vingut de França continuarà parlant sempre francès, ja que a l'escola només se li parlarà aquella llengua. Actualment, s'està introduint gradualment un sistema de formació andorrana, amb dues o tres hores per setmana, ja sia en les escoles del copríncep francès com en les de l'Estat espanyol.

Andorra és un país vell per les seves institucions, però jove pel que fa la integració en l'Europa de final del segle XX. Una obertura sembla que pren forma, i la consciència que cal que Andorra integri cada vegada més andorrans va dibuixant-se en els joves d'avui, que, demà, governaran el país.

Ramon Viñas, un especialista

«Anul·lar les discriminacions»

Entre la bibliografia que documenta tot article sobre la nacionalitat andorrana, la presència de noms com el doctor Ramon Viñas i Farré és obligada. Professor de Dret Internacional de la Universitat de Barcelona, treballà en la redacció del «Codi de la Nacionalitat Andorrana» promulgat el 16 de març del 1977. Autor del llibre «La nacionalitat andorrana», Viñas és un especialista en la matèria, ja que n'ha publicat diversos articles, fins i tot avançant-se en les grans línies de la modificació que van intervenir sobre el Codi de la Nacionalitat, aprovada al darrer Consell General. Concretament, en l'article publicat l'any 1983 en la publicació italiana «Rivista di diritto internazionale privato e processuale», Ramon Viñas dona el seu punt de vista sobre els aspectes que convindria reformar-ne, sobretot pel que fa a la necessitat d'unificar les condicions de «nacional andorrà» i la discriminació home/dona, aspectes ja modificats en la nova redacció.